

Příloha k bakalářské práci *Migrační příběhy Bulharů v ČR: K otázce identity*

Rozhovory s narátory

Beatriz Minkovová

Praha 2018

Obsah

1 NARATIVNÍ ROZHOVORY.....	3
1.1 Žofie	3
1.2 Žofie - druhý rozhovor	6
1.3 Boris	9
1.4 Stela.....	14
1.5 David.....	16
2 POLOSTRUKTUROVANÉ ROZHOVORY	22
2.1 Boris	22
2.2 Stela.....	22
2.3 David.....	25

1 NARATIVNÍ ROZHOVORY

1.1 Žofie

Žofie: No, my jsme přemejšleli, že se přestěhujeme jenom na nějakou dobu, ne napořád, a pak takhle se stalo, že jsme tady napořád, že jo. Takže, to bylo v roku... Táta ti to říkal, asi na konci devadesátých letech, to bylo? Asi jo, že jo... No, táta byl na vojně, pak se vrátil, neměl práce a já pak začala pracovat jako servírka a táta už s Dominik spal, tak to nebylo takový nějak dobrý, že jo. Takže pak v roce 1990, kdy táta se vrátil z vojny, byla babička u moře v Bulharsku, v létě, s tou, přišla teta Veronika, z Čech, že jo. A máma říkala, že jo, že tady v Bulharsku není práce, že nic není, ani po obchodech nic nebylo, protože to bylo připravováno, aby se začali lidi bouřit, demonstrovat, aby se stala ta změna, že jo. Takže, pak ona psala, že tady je práce, že kdybychom chtěli, tak tam můžeme jít pracovat v chemickém závodu, že tam je práce. No tak jako já jsem tam pak skončila, dokonce už pak vlastně neměla práce, když jsme tady přijeli hned ten rok. Jsem tam byla jenom servírka, jenom měsíc, ani ne možná, táta bez práce, já bez práce, tak jsme si říkali, že vememe Dominika a přijdeme sem, jenom na nějakou dobu, ale jako nemysleli jsme, že tady zůstaneme na trvalo, že jo. No a pak jsme začali pracovat. Poprvé jsem začala já, protože jsem byla jako Češka a táta musel čekat na vyřizování papíry... No, a pak jsme Dominika zapsali do školky... No, a tady jsme to, zůstali do teď... Tak, co chceš ještě slyšet?

Já: No zkus to ještě rozvést. Jaké to byl to bylo se přestěhovat.

Žofie: Pak jsme měli tady babičku že jo, bydleli jsme u babičku na nějakou dobu a pak jsme si zažádali o byt, no pak jsme dostali od Spolany, od chemického závodu byt. No... A takhle jsme tady no. Jaké to bylo... No, na začátku je to těžký, protože když si vemeš, že mně bylo 20 a musela jsem chodit na směny a starat se o Dominika a jako táta taky na směny. On na jedny směně, já na druhou, tak jsme se takhle střídali, aby někdo mohl být s Dominika, aby nebyl sám. Takže, jako... Nebylo to lehký, že jo. Protože si musela na směny a ještě se starat o dítě. Třeba táta šel do práce, já jsem se vrátila po noční, táta šel na ranní, a i když je to sobota neděle Dominika, že jo, museli jsme ho hlídat, tak jsme ho nechávali si hrát s hračkama, takhle než jsem vstala třeba. Takže vono... Nevim no, vždycky začátky jsou těžký. Kamkoliv kde seš. Takže jako... Co ještě, já nevím.

Já: Zkus se zamyslet více do hloubky. S čím jste měli problémy nebo co bylo nejlepššího.

Žofie: Neměli jsme problémy, že jo, protože jsem byla Češka a táta pak dostal trvalý bydliště po mně jako, takže jako na vyřizování věci jsme to neměli nějak složité. Jenom to, že jako ta práce co si dělal nebyla lehká, ty směny... Měla si tři ranní dvanáctky, tři noční dvanáctky, takže to no... Přišli jsme sem, protože nebyla práce v Bulharsku že jo, nic nebylo po obchodech, protože jak jsem ti říkala, připravovalo se to na tu revoluci, aby se udělal ten převrat, z toho důvodu... Jinak, nevím. I když jsme nemysleli, že tady zůstáváme napořád, i když, tolika peníze si neušetřil, aby ses mohl vrátit a něco začal podnikat. Vy už jste pak začali chodit do školy a už... Ani neumíte mluvit bulharsky, ani pak jste tam nechtěli, už pak ani my jsme nechtěli, protože jsme si zvykli na ten život tady. No tak, takhle no. Táta to mluvil asi dýl a dýl a nevím co táta povídal tolika.

Já: Tak můžeš povídat o tom, jak ses učila jazyk, jak ses seznamovala s lidma.

Žofie: No, jak jsem se učila jazyk... Já jsem to rozuměla jako když mluvili, ale nemohla jsem třeba všechno... pořádně mluvit a to, jinak jsem všechno rozuměla. Táta se naučil docela rychle, bych řekla, protože tam jak pracoval tak docela se bavil s chlapama a já jsem měla takovou práci, že jsem byla jenom s jednoho pána, který většinou si četl, nebo to, takže jsem moc nekomunikovala na začátku, že jo, s lidmi. Než táta komunikoval víc, takže bych řekla, že docela, nevím, možná mluví i líp než já no. Tak to... Seznamovat s lidmi je různý, že jo. Kdo ti chce dělat naschvály, ti dělá naschvály, to je normální, tak se chová normálně, takže já nevím. Nemůžu porovnat život tady a v Bulharsku, protože jsem tady žila dýl než v Bulharsku a v Bulharsku když chodíš do školy a živěj tě rodiče a o nic se nestaráš, tak to nemůžeš porovnat nějak sem a tam. A pak přijdeš sem, najednou seš sama, musíš všechno dělat sám, takže... Takhle když to vezmu z hlediska dětství tak to bylo lepší než teďka když si dospělá a musíš se o někoho starat a chodit do práce, že jo. Takže to nemůžu nějak porovnat. Tam jsem nějak zkušenosti neměla, ale jako tam jsem se cejtila líp než tady třeba no, ale to bylo. Třeba teď kdybych se vrátila taky by to bylo jinak, protože už ty léta utíkají, takže všude je jinak. Není to jako předtím jako za komunistů. Třeba vy mladí to nevíte a říkáte nevím co, komunisti, komunisti, ale to bylo lepší než je teďkon bych to řekla. Takže jako, my jsme žili líp než vy možná, protože vy co víte, jenom počítače, tablety, mobily a nic pomalu nic. Vy si neumíte hrát.

Já: To říkáš teď a pak dáváte sami Marušce tablet.

Žofie: Vaše generace je už trošku jiná než ta naše generace.

Já: Protože se přizpůsobuje. Protože je jiná neznamená, že je horší.

Žofie: Vy už jste hodně dopředu, jdete s tou dobou no, protože předtím to nebylo. Teprve začínaly počítače a takový ty věci. No, ale nevím, jak to mám porovnat. Prostě ta doba běží dál a dál, tak je to jinak a jinak. Takže to nějak porovnat se moc nedá...

Žofie: Jak se tady cítím... Tak se necítím úplně suprově, že jo, protože musíš chodit do práce, zase jsem začala chodit na noční, takže jaký pocit. Furt máš pocit, že furt musíš do práce, furt musíš něco dělat, nakupovat... Jaký je to pocit, já nevím, prostě... Takovej všelijak. Ale neřekla bych, že je to suprověj pocit, že jsem tady nebo takhle. Možná že kdybych zůstala v Bulharsku, možná bych se měla i líp než teď kon co jsem tady, já nevím, to nemůžu říkat. To bylo jenom ten okamžik a to... A když si sem přišel, tak si tady zůstal, no. A furt bych řekla, že je to tady furt lepší než v Bulharsku pro hodně lidí a ty lidi, kteří se tam mají dobře tak ti podnikají, mají prachy, tak se taky cejtí dobře, žejo. Ale my nejsme od ty lidi, který jako máme ty možnosti, abychom začali podnikat. Žiješ tady normálně jako každéj jinej, chodíš do práce, na dovolenou v létě, staráš se o rodinu, pořád jako takový koloběh, ale nemůžu říct, že je to nějak lepší. Jsou v Bulharsku lidi, kteří se mají líp než teď já. Když si vemeš teta Rebeka, že jo, nemusí chodit do práce, je doma a chodí si několikrát u moře v létě, několikrát na hory v zimě. Mají úplně jiný život než máme já a táta. Ale to je jako... To jsou jenom někteří lidi, ne všichni, nemůžu to takhle brát. Ono to je takhle možná, jaký si to uděláš, takový to máš, takže jako já nevím. Ale abych se cejtila úplně suprově tady to nemůžu říct. Kdybych byla v Německu, možná bych se cítila ještě líp než tady, kdybych byla někde jinde. Protože tam ten život je jinej, ten standart je jinej a všechno je jiný než tady. Takže... Jak se cítím. Někdy se cítím mizerně třeba. Nebo poslouchat ty lidi, hodně ženský na jedno místo, každá se dělá na důležitá, takže jak se máš cítit, já nevím no...

Já: Můžeš ještě říct, jestli se stýkáte více s cizinci nebo s Bulhary

Žofie: No spíš se stýkám se Stelou že jo, Stela je Bulharka, takže se stýkám jenom s ní. Takže... S Čechy se nestýkáme, takže ne. Máme tady tety, občas s nějaký ty tety se stýkáme. Babička už umřela, předtím s babičkou, jsme chodili na návštěvy, že jo, ale my máme tady aspoň půlku rodiny, my nejsme úplně jako řekneš nějaký cizí tady. A s Čechy se tak nějak moc nestýkáme. Oni jsou trochu jiný, ono pro nich stejně, i kdybych byla Češka, stejně bych pro ně byla cizinka prostě. Podle toho jak mluvíš a to... A oni nejsou tak otevření jako třeba my, nebo to... Oni jsou trošku jiný no, nevím. Protože jsem sem nechodila do školy, nemám tady ty kamarádky, třeba který jsem měla ze školy... Jak se stýkám se Sárrou, když je v

Německu. Chodíme si na návštěvu, protože jsem s ní vyrůstala. Tady je to takový, jak bych to řekla... Jako trochu cizí. Ono kolik bys tady byla, oni i ti Češi jsou samo o sobě takový, že by tě moc nebrali vážně, nebo jak bych to řekla. Ty kdyby si šla v cizině, kdyby si přišla sem, stejně by ses stýkala s ty tvoje kamarádky, s kterými si chodila do školy, že jo. Když to shrnu, někdy se cítím mizerně, ale to z toho důvodu, že dělám tu těžkou práci a jsem hodně unavená. Jinak jako celkem život tady, se mi zdá normální prostě, když si můžu dovolit jít dvakrát za rok k moři v létě, můžu si koupit co si zachci. Takže jako, peníze nám stačí, takže nemůžu si stěžovat, bych to tak řekla. Dokud máš práce, tak je život tady normální. Nezáleží, jestli je těžká nebo to... Ale jde to. Může být líp, ale není, no.. Ten systém je jinej než třeba v Německu, než ve Švédsku, než kamkoliv jinam. Protože ale když jsem říkala mizerně, tak to neznamená, že život tady je mizernej. Prostě já se cítím unavená z toho, že chodím do práce a je těžká ta práce, že jo, ale jako život celkem se mi tady docela líbí. Je klidnější, jako když chodíš do práce, tak co ti shází, nic... Pokud umíš šetřit, tak si ušetříš na dovolenou... Takže takhle.

1.2 Žofie - druhý rozhovor

Jsem se narodila v Bulharsku v roce 69, tátu mám Bulhara, mámu máš Češku. Chodila jsem do školky, moc jsem tam nechtěla bejt, jsem brečela, takže do školky jsem pak nechodila a hlídala mě babička. No a pak jsem začala chodit do školy, bylo mi dobře. Jako bydleli jsme i u babičky, tatky mamky, i doma, protože naši chodili na směny, takže když měli noční nebo odpolední, tak my jsme bydleli u babičky třeba, tam jsme spali, babička nám dělala ráno svačinu, pak jsem šla do školy, nebo jsem šla pak připravit si tašku tam jak bydlíme, takhle no... Do školy jsme my chodíme od 7 let, ne jak tady od 6. My od 7... Pak když my jsme měli prázdniny, tak jsme jeli sem na návštěvy u babičky, tak se mi tady líbilo že jo, protože to bylo jiný. A pokud jsme nejeli sem v létě, když byly prázdniny, tak jsme jeli u moře. No a bylo i to, že jsme byli i u moře i tady. To se taky stávalo, jedno léto jsme byli jak u moře, tak tady. Dětství jsem měla, já nevím... krásný, že někdy bych i chtěla aby se to vrátilo no... Ještě tady jsem byla, nevím který rok to bylo... Že babička Slavka, jako mámina matka, byla v Bulharsku s tou Danou, její dcerou, nejmenší že jo, protože babička je ze sedmi dětí. Byli v Bulharsku, byli jsme u moře a pak mě vzali sem a máma měla přijít taky sem, pro mě potom, s tátou, a tady vlastně jsem byla u babičky a u různých tety jsme byli na návštěvě, a pak když máma přišla po měsíci, aby mě vzala, pak mi řekli, že tady zůstanu a že mě zapsali do bulharský školy tady v Praze a já jsem začala brečet, říkam, že tady nechci, že jsem chtěla jít do Bulharska. No pak říkali, že jenom srandu si dělali.

Babička se o nás hodně starala, hodně nám vařila... Máma, moc málo, když třeba něco uvařilo, když něco... Většinou babička to dělala všechno. A když brala penzi, tak vždycky nás odvezla do velkého města a něco nám koupila. Nemusela mít nějaký důvod, narozeniny nebo tak, prostě jen tak nám něco koupila. I když třeba šla do obchodu a my jsme řekli, že něco chceme, tak nám kupovala věci a dokonce vždycky se nás ptala, co chceme, aby uvařila na další den. A bylo i období, když jsem byla malá, tak jsme ji říkali o něco sladkého. Každý den se ptala, co sladkého chceme udělat. Ona nám dělala buchty, pudinky, dorty nám dělala... Banica s listový těsto. Takže, bylo to dobrý no. V létě jsme byli venku pozdě, třeba i do 11, do 12. Jsme hráli na schovku, s těmi dětmi od sousedů jak jsme bydleli. Chodili jsme i do restaurací, byla tam restaurace, v létě se tam hrálo venku, tak jsme tam chodili, když jsme byli malý. Jsme tam tancovali. Bylo mi třeba já nevím, 12,13,14, byli jsme malí. Nebylo to jak tady, že si třeba viděla, že v 8 9 hodin a už si měla jít spát. Ne prostě, my jsme tam jako, měli to trošku volnější než tady... Jako v létě myslím, ale když jsme chodili do školy, tak jsme měli režim. Třeba že jsme neměli být venku dýl než do 8, protože pak když nás viděli, tak můžou ti dát dvojku z chování. Takhle to bylo. Pokud tě našli někde, na diskoteku, v restauraci a je ti jako míň než 16 a chodíš do školy, tak si mohla dostat dutku z chování. Takhle to bývalo, dneska asi už ne. A když jsme chodili do školy, tak jsme měli uniformy, bílou košili, sako... Sukně tmavomodrá. A nebo ještě jsme měli manta se to říkalo, takový jako není to zástěra... Takový jako bílý límeček a knoflíčky vepředu a takhle jsme měli chodit do školy. Jinak... Pod tím si mohla mít cokoliv, ale nahoře si musela mít tu mantu, ten bílý límeček, pokud by si neměla ten kostým, že jo.

Ale jinak v létě jsme si mohli dělat co chceme. Jsme byli venku, třeba do 12 do noci že jo, hráli jsme... Jsme to měli dobrý no... Pak jsem měla kamarádku a s tu kamarádku vlastně jsme se kamarádi od 6 třídy nějak. A kamarádíme se do dneska. My jsme vyrůstali v podstatě spolu, protože buď já jsem byla u nich, jsme tam spali a jedli a nebo ona byla u nás, spali, jedli, učili jsme se spolu třeba... Takže máma říkala, že nemá tři děti, ale čtyři. Protože ona byla pořád u nás nebo my u nich. To je ta Slavea, která je teď v Německu. Jsme měli to dobrý no, možná jiný než tady. Tady se mi zdálo když jsme přišli... Babičku furt něco nervovalo, když si něco nesnědla nebo když si něco provedla... Byla trošku jiná než tamta babička, co jsme měli v Bulharsku, tamta byla hodnější. Z týchle jsme měli strach jako malý, že jo. Ale jako jinak pak nám pomohla, na začátku jsme bydleli aspoň, že jsme si mohli něco ušetřit, i když jsme ji nájem platili. Ale nebyli jsme někde na ubytovně aspoň. A i ve škole jsme to měli dobrý, suprový. Chodilo se v létě na brigády, na víno jsme brali... sbírali. Nebo jablka,

jahody... Než začal školní rok, tak jsme chodili na sběr. Protože tam končila škola 15. června a začínalo se 15. září. Takže jsme byli 3 měsíce doma. Ale když začínáme 15., tak třeba od května se začíná chodit na ty různé, na jahody a v září pak na to víno... Takže nechodili jsme přesně 15., ještě třeba 14 dní děláme brigády a to jsou od školy. Jsme měli dlouhé prázdniny a to jsme právě někdy končili dřív, na začátku června a chodili na ty brigády. Takže jsme měli docela dlouhé prázdniny než tady. Takže když to vezmu, červen, červenec, srpen, září, pomalu jsme se neučili, že jo... Byli jsme šťastní.

Do osmé třídy jsme měli jednoho, jak se to říká... Třídní. Ten náš třídní dělal s náma třeba různé výlety, kamkoliv. Tak to nás taky všechny bavilo. třeba učil předtím nějaký jiný děti v jiným městě, tak jsme tam byli na výlet, spali jsme u ty děti, víš jako. Nebo potom oni přišli k nám, on i když je učil předtím, tak byl pořád v kontaktu s nima. Oni byli starší, ale to vůbec nevadilo. Byli jsme rozdělení, že každý jsme spali u někoho a oni pak přišli k nám a oni byli k nám přidělení. Takže to taky bylo dobré. Na hory nás vodil. Měli jsme různé zážitky. A kolikrát když přišel třeba do třídy, on učil nás bulharský jazyk a třeba nezačínal hned nás učit, byly dny, kdy nám hodně povídal. On četl Agatha Christie, desert malých černochoů, nevím tam různé.. Než abysme se učili, tak nám vyprávěl. Taky to bylo prostě fajn. Ve škole jsme slavili narozeniny, dělali jsme si diskotéky, to taky bylo dobré. Nevím jak je to tady, my jsme měli to takový fajn. Tam jsme chodili, tady se to asi nedělá... Tady se chodí do družiny a my jsme chodili do záměrná. Od 1. do 8. tříd se říká záměrná, že třeba jsme byli do 12 ve škole a pak odpoledne jsme byli tady, od dvou do pěti a tam jsme se učili a připravovali na další den, jsme se tam učili podle programu, co bylo další den. Ale není to družina... Je to jako povinný no, ale ne až... Třeba ti co měli samý jedničky, tak třeba nemuseli, ale takhle jsme chodívali. Takže jsme se vraceli doma kolem pátý šestý hodiny. V sobotu jsme chodili do školy, jenom do oběda, to už se nechodí do záměrná. To pak ses už připravoval o víkend doma, takhle jsme to měli. Bylo to jen do 8 třídy se chodívali. Myslím, že i teď chodí. Na to jsme měli jednoho učitele, který na nás dohlížel. Takhle když jsme se vrátili doma, už bysme měli všechno umět, ale stávalo se, že jsme se i pak večer učili doma, co jsme se tam nenaučili dobře, že jo... Tam to bylo jiný ten systém než tady. Tady chodíš do družiny a spíš si hraješ a když tě vezmou, tak si večer děláš úkoly a tak, ale my jsme se připravovali na tu záměrná.

Pak jsem chodila na gymnázium, do osmé třídy jsem byla v jedné škole, a pak dva roky.. no tam je to trochu jinak. Dva roky jsem byla na gymnáziu a pak ještě rok učení po oboru jako, jak bych to řekla... UPK se to jmenovalo. Ale to zrušili, teď je to jinak. Dělala se maturita na konci z bulharštiny, jsme dělali maturitu... Ty jo počkej, 87 a Dejvid se mi narodil 88. Vlastně

já hned, když jsme chodili s tátou a pak jsme skončili školu, vlastně i táta i já a v létě jsme byli u moře spolu, ještě s celou partu a... A pak jsme se vzali potom, protože že jo, Dejvid se pak narodil v roce 88. Skončili jsme školu, to léto jsme si užili 2 měsíce bez práce, pak táta měl jít na vojnu a pak jsme se vzali... Na konci 87 rok vlastně. Pak já jsem byla na mateřský a pak už jsme přišli sem ne, když se táta vrátil z vojny. Asi dva roky a půl jsem byla sama, bez táty, protože byl na tu vojnu a onchodil ještě půl roku víc byl, protože byl před kasárnu, nebo před vojnu, aby si udělal řidičák na kamion, protože když byl na vojně, tak řídil kamion, nějak takhle, no takže dva a půl roku jsme byli sami s Dejvidem. No a pak táta se vrátil z vojny, neměli jsme práci. Já jsem dělala trošku jako servírku, prodavačku. Poprvé prodavačku, pak servírku, a pak jsme přišli sem. To z toho důvodu, že tam to začalo, nebyla práce, po obchodech nic nebylo a my jsme říkali, že přijdeme sem jenom na chvíli žejo... Abysme něco ušetřili a pak se vrátili, nakonec jsme zůstali tady, protože už jsme si tady zvykli a je nám tady líp vlastně, než kdybysme se vrátili tam... Protože i kdybysme se vrátili, tak ty peníze, který jsme ušetřili, bysme pak nic neměli zase... Protože že jo, nemůžeš ušetřit spoustu peněz.

Přišli jsme sem, Dejvid začal chodit do školky a pak do práce... v chemickém závodu, kde jsme chodili na směny. Poprvý já, táta byl doma, protože si musel udělat papíry, tak jsem chodila jenom já do práce. My když jsme přišli jsme neměli peníze, neměli jsme nic, bydleli jsme u babičky, tak jsme se snažili šetřit. No pak nám dali byt, tak jsme ho postupně zařizovali... Dejvid začal chodit do školky do 1. třídy a pak ses narodila ty 1995. Takhle a tady se nám líbí, tady jsme zůstali. Pak jsme se přestěhovali ještě jednou, do lepšího, a tam jsme zůstali. Jsme si samostatní, nepotřebujeme žádnou pomoc od babičky, dědy... A pak když teď jdeme do Bulharska, i když my jsme tam nebyli 7 let... 7 let no, protože Gabiho syn byl malej, půl roku mu bylo a to bylo naposledy a teď jde do 1. třídy. Takže teď spíš tam nejezdíme, spíš jezdíme na moře do Itálie, Španělska než do Bulharska, protože rodiče jezdí sem. My jezdíme jinam třeba, i když nevidíme všechny příbuzný. Jsme tady a jsme spokojení a máme se rádi.

1.3 Boris

Boris: Musim začít od začátku od roku 87, když jsem si vzal tvoji mámu, která má český občanství. A v létě, vlastně byla tam v Bulharsku její teta s manželem na dovolený a navrhli, že jo, že bysme, tvoje babička žejo, mohli vrátit do Česka, jako pracovat sem, že jo. No ale místo nich, že jo, protože ona pracovala v Bulharsku, měla práce a jsme uvažovali že půjdeme my s mámou, že přijdeme sem my, místo babičky. Ona bydlela v Bulharsku a nechtěli se vrátit, protože tam měli svoji práce jako, čekali na důchod a my jsme byli mladý a neměli jsme práci, nic nás nezdržovalo nebo nezavazovalo, abysme zůstali tam. V roce 88 se narodil

Dominik že jo a já jsem byl na vojně dva roky a v té době vlastně v Bulharsku 10. listopadu v Bulharsku byla revoluce. Demokracie přišla, že jo. V Čechách přišla 17. listopadu, týden potom... Pak jsem šel z vojny JÁ: Vy už jste byli tady? ON: Ne, nebyli jsme tady, přišli jsme v prosinci, na Vánoce. Svatbu jsme měli 87, v 88 se narodil Dominik. Dominik se narodil, já jsem dělal autoškolu, že jo v Bulharsku a pak jsem byl na vojně... A tak to vychází, že jsme přišli v roce 90? No v roce 88 jsem šel na vojnu, musel jsem dva roky sloužit, takže v roce 90 jsem skončil a v prosinci jsme přijeli. Takže 90. Protože Dominikovi bylo dva a půl, akorát začal mluvit.

Já: A vy jste se rozhodli teda kdy?

Boris: No když jsem se vrátil z vojny prostě, v Bulharsku prostě nebyla už práce, nebyly prostě potraviny v obchodě, všechno prostě po té demokracii, po té revoluci, bylo takový že, hm, byl tam jakoby, zastavovali, já nevím, na dvě hodiny elektriků, že nebyla elektrika. To, prostě dělali takový režim, to bylo po demokracii. No a my jsme se rozhodli, že přijdeme sem, zkusíme to.

Já: A kdy jste o tom začali uvažovat?

Boris: Když jsme se brali, tak jsme o tom ještě neuvažovali. Babička, Marie že jo, dostala nabídku od ségry, že by se mohli se vrátit sem pracovat. No a já jsem vyšel z té vojny, že jo, tak jsme říkali, že půjdeme my, že oni né, že oni tam zůstanou a přijdeme sem my, jako. No a tak jsme se sebrali, babička přišla s náma že jo, bydleli jsme u její mámy, protože ona byla sama. Než jsme dostali byt, já sem chvíli vlastně tři měsíce nepracoval, začala máma pracovat vlastně ve Spolaně.

Já: Jak jste dostali byt?

Boris: No požádali jsme na Spolanu, že jo. Byli jsme oba pracovníci Spolany. Spolana měla v té době svoje byty. Po třech měsících, já nevím, v roce 91 v březnu jsem začal pracovat. Celou dobu dva roky jsme bydleli u babičky, než jsme se přestěhovali 93... Ano, tak to bylo. Protože v 92 jsme jeli poprvé jako do Bulharska. Jeli jsme autobusem na návštěvu, dárky jsme kupovali všem, babičkám, prababičkám, tetám... Už to není takový, jako to bylo předtím. Takže jsme se vrátili z Bulharska v roce 92, já nevím v roce 93 jsme dostali ten byt, to jsme se přestěhovali. No a pak začali k nám chodit návštěvy, moje mamka... Baba Marie chodila k nám. Pracovali jsme celou dobu ve Spolaně oba. Chodili jsme vlastně v protisměně, máma

chodila na jednu směnu, já na tu druhou, abysme se potkávali kvůli Dominikovi, žejo, aby nebyl doma sám. No celou dobu než začal chodit do školy, do šesti let. Dva a půl, do šesti let. Protože pak máma vlastně otěhotněla s tebou, tak máma zůstala doma s tebou že jo, Dominik chodil do školy. V tom oboru co jsme vystudovali jsme nepracovali. To platilo asi, ale nepracovali jsme. No máma měla ukončenou chemickou školu, sklářství. Obor sklářství. To bysme museli bydlet v Jablonec nebo v Děčíně nebo tam kde dělaj takový ty. Já mám dokončenou zemědělskou školu, obor živočišný. Střední odborný s maturitou. Všichni máme v Bulharsku maturitu. My jsme museli mít maturitu, abysme ukončili školu, ale nevím proč. Nevím, ale předtím jsme museli mít státní maturitu že jo. No prostě nepracovali jsme v oboru, který jsme skončili. V Bulharsku, když jsme ukončili tu školu, ani tam jsem nepracoval prostě. Práce byla v té době, protože nebyla ta demokracie. Až po té demokracie pak přestala být práce. Přestalo být zboží v obchodě, nic prostě nebylo. Ve Spolaně jsme pracovali do té doby, než zavřeli ten... závod, kde jsme pracovali my, no. Tam tu zrušili, tak jsme museli skončit. Dálí nám nějaký výplaty dopředu no. Já nevím, za tři měsíce plus dva měsíce výplaty. Tři měsíce od státu, dva od zaměstnavatele. Máma pak byla doma, já jsem byl vlastně taky doma, a v té době vlastně předtím než nás propustili, jsme si vzali ten byt. Tam kde jsme teď. Vzali jsme si půjčku, že jo, abysme to doplatili a my jsme se sem přestěhovali, září, říjen? V listopadu nějak nás propustili, koncem roku 99. Takže začátkem roku 2000 jsme byli nezaměstnaný. No když jsme se sem přestěhovali, první rok 2000 sem přišla Romana a Žoro, pamatuješ si to? Na pět dní asi jenom. JÁ: To si asi nepamatuju... B: V té době už jsme neměli psa, protože jak jsme se přestěhovali, tak jsme ho dali pryč, nějak po měsíci. JÁ: To si vybavuju, ale tu návštěvu ne...

Já: Jak jste se vůbec poprali při příchodu do Česka s jazykem?

Boris: Jazyk jsem se učili hlavně v práci, že jo, protože všichni mluvili česky. Do té doby jsme neuměli vůbec nic, ani máma. Máma ještě, babička když byla malá, furt ji mluvila česky a ona nechtěla, protože všichni na ni koukali že jo. Takže tady jsme se prostě učili, měli jsme slovník bulharsko-český, máme ho ještě do dneska. Máma se učila s nim, já taky nebo z televizi že jo, satelit nebyl, byly jenom český programy a on je docela blízkej... ten slovanský jazyk s tím bulharským, takže to bylo takový docela lehký, se dá říct, no... No ale gramatika, to je těžký teda. To jako, nemůžu říct, že to je tvrdý y, měkký, dlouhý, krátký, to jako... vůbec nerozlišuju, to neslyším na to nějak. Vůbec jako nemám snahu takovou, abych se učil. Ani třeba do dnes neznám ani abecedu, že jo. Neznám abecedu, znám písmena, ale neznám pořadí. Bulharská abeceda je A, B, V, G, D, E, Ž... Furt že se naučím a nějak zatím nemám zapotřebí.

I když sem třeba ve Spolaně začínal jako, já nevím, balil jsem jako stříž, pak jsem byl na spředačky, a pak mě dali pracovat na panel, že jo. Taková trochu zodpovědná práce, tam se psali jenom čísla. Byl jsem jako na panelu no. Teplotu jsem reguloval v tý... sušárně... No mluvit... Musel jsem, že jo, nechtěl jsem vypadat jako neandrtálec, že prostě se neumím domluvit, že i tady Vietnamci mluvili česky, proč já bych nemluvil česky, že jo. V té době tu byli i Vietnamci právě, když jsme přijeli no. Kubánci už ne, ale Vietnamců bylo hodně. Oni sem mohli z Kuby jezdit pracovat a odsud do Kuby, takových ty výměny no... To byl ten socialism, teď je Evropská Unie, předtím to byl socialism, něco podobného...

Já: Zjednodušilo vám to přesun, že jste tady někoho měli?

Boris: No určitě nám to zjednodušilo. Já jsem chtěl jako do Německa, ale mamka řekla jako že ne, ona chtěla, aby Dominik přišel s náma, že jo. Já jsem ho zase nechtěl tahat do Německa, protože jsem nevěděl jak to tam bude že jo. A tady jsme měli jakoby kde bydlet, že jo, mamka by začala práci, a takhle kdybysme jeli do Německa a já nevím jestli Dominik třeba, by nám nepřekážel nebo... Bysme neměli kam bydlet, kdyby jsme byli bez něj, tak by nám to bylo jedno, že jo... Nějak bysme to vydrželi chvíli. Máma ho nechtěla nechat samotného. V Česku jsme ho samotného nechat nemohli, komu bysme ho dali? Mámi babička nebyla zas taková jako bulharská babička, aby ti pohlídala dítě. To jsou jiní lidi než Bulhaři. Ta měla svůj klid, prostě... Ale na jednu stranu bylo dobrý, že jsme u ní bylo na začátku, ona měla nějakýho dědu, tak bydlela u dědy hodně. Přišla jenom občas, sem do Neratovice. S lidmi jsme se bavili jako v práci, že jo. Jenom kolegy jako, kamarádi takhle nějak... No ven jsme chodili spolu do obchodů, ale do restaurace jenom když jsme něco slavili, že jo. Poprvé jsme byli, já nevím, od závodu, nebo na Slapy jsme byli.. na rekreaci týden... Spolana tak měla jako nějaký, chatky tam byli... Takže jsme se skamarádili spíš s Vietnamci, s Adamem vlastně že jo a byl ještě jeden, co byli kamarádi, Chris ten utekl do Německa pak. Dřív to byli Vietnamci, že jo, tady být mohli, ale pak se měli vracet a on nechtěl že jo, tak utekl do Německa. Tam museli utíkat, v té době tam byly hranice. Tam nebyl volnej pohyb. Já jsem třeba jako Bulhar, ale máma je Češka. Na základě toho, že ona je prostě Češka, tak mě dali trvalý pobyt, že jsme manželé. Tady jsme na cizineckou policii že jo, požádali o ten trvalý pobyt, tak mi přidělili rodný číslo. A Dominikovi taky dali trvalý pobyt, na základě toho že já mám, tak dostal taky trvalý pobyt. Jako by nám těžký, v Bulharsku jsme byli zvyklí, já nevím, že skoro každý den jsme byli venku, na kávu, tam byli kavárny prostě, restaurace a když jsme přijeli sem tak tam nebylo nic. Jenom hospoda Skleník, byla tam ještě nějaká hospoda... My jsme na to nebyli zvyklí, že jo, tady nebyly

žádný kavárny, nic, žádná diskotéka. Tak ani na diskotéku už jsme nemohli že jo, protože Dominika neměl kdo nám pohlídat, ale... Jezdili jsme hodně když jsme brali výplatu do Brandýsa, na Kralupy. Na nákupy... do Prahy. Obchody tu byly, ale třeba jsme byli někam jinam, abysme viděli, že tam měli něco jinýho, že jo. Třeba když jsme se odstěhovali od babičky, tak jsme si museli koupit televizi, že jo, tak jsme měli z toho velkou radost, že máme televizi. Video jsme si koupili, VHS. To jsme koupili v Praze, no... Do Prahy jsme jezdili nakupovat. Auto jsme neměli, jezdili jsme vlakem. Vlakem, autobusem vlastně... První auto jsme koupili v roce, no... Pořádný auto, s kterým jsme pak vlastně jeli do Bulharska. Favorit jsme měli. To si nepamatuješ, to ti bylo rok a půl. Tak to byl 96 teda? A to jsme jeli přes Rumunsko a tam byly já nevím po cestě nějaká vesnička a tam byly, já nevím, krávy a jeden pes mi vyběhl před auto. Já jsem ho srazil, jako já jsem zabrzdil, ty si seděla mezi oba sedačky takhle rovně, já zabrzdil a ty si vylítla dopředu na řadící páku. Já jsem ho nepřejel jako, srazil jsem ho no. Já jsem zastavil a ten pes utekl, jemu nic nebylo, že jo, ale ty si si narazila pěkně držku. Si vylítla do předu... JÁ: Jak to, že jsem neměla pás? B: Ty si neměla ani sedačku! Tys musela takhle sedět a furt si zpívala celou cestu... To byla první cesta autem vlastně a pak na každý dva roky jsme jezdili do Bulharska no a furt jsme si mysleli, že se vrátíme, že se vrátíme, že to tam bude lepší. No a ono to furt bylo a horší a horší a horší... Pak to nemělo cenu se vracet prostě, my jsme nevydělávali nějaký peníze, abysme mohli tam něco začít žejo. Jsme byli rádi, abysme tady přežili a kde bydlet a ... koupit něco do ledničky prostě. Jsme si moc nevyskakovali no. Na dovolenou jsme nejezdili, to jsme jezdili jenom do Bulharska. Že jo, to bylo furt na měsíc, na dva roky jednou jsme jezdili tam... Jako chtěli jsme se tam vrátit, furt jsme chtěli. Kvůli lidem taky... Tady jsme prostě byli furt sami, jsme neměli jakoby nikoho , že jo, jenom vás. I teďkon. Koho máme? Nikoho nemáme... Nevím no, to je... Máme možnost se s někým bavit, ale prostě... Máme spíš špatný zkušenosti s těmi lidmi, který nejsou takový, jaký byli v Bulharsku, já nevím... Povahově jsou jiný. Ale kvůli tomu, že jsme byli cizinci, tak jsme přímo problém neměli snad. Aspoň já takový zkušenosti nemám. To jako, to nemůžu říct. Protože sem ani neměnil zaměstnání. Jsem byl ve Spolaně, pak jsem byl půl roku bez práce, pak jsem začal tam kde jsem dneska, u Becku, ještě teďkon. Takže jsem nepřišel do styku s hodně lidi jako. No přišel jsem, protože jsem dělali žejo na reklamačním oddělení a tam byly nějaký problémy, nějaký zákazníci, ale... Šéfa jsem měl Bulhara, ale já jsem zase měl, svoje práce že jo, von mi neřikal co mám dělat, protože já jsem měl, prostě on byl takhle na všechno, já jsem měl prostě zas svoji práce, já jsem věděl co mám dělat. On nevěděl co mám dělat. Ale dá se říct, on byl jakoby můj nadřízený, ale já jsem si byl sám sobě, jsem si říkal co mám, kdy mám udělat.

Dá se říct, že obecně více vyhledávám kontakt cizinců, než ty Čechy. Prostě ani já nechci obtěžovat prostě ty lidi, nevím proč, nevím... Nemůžu... Nemůžu říct, že by nechtěli, ale spíš my jako nechceme, no. Třeba kdybych něco potřeboval, tak známý pomůžou, ale necítím hlubší vztah nebo tak. Tak my jsme se učili v Bulharsku, že jo, tam máme ty kamarády z dětství, že jo, to je něco jinýho než přijdeš někde a... I když ty kamarády, co jsme měli už jsme pryč hodně dlouho takže... Bysme se bavili asi, ale už je to takový... Jinak, jiný. To stejný i s příbuzný co tam máme. Jsme ztratili, takový ten kontakt, jaký byl předtím. Pravidelný... I jak jsme tam teď dlouho nebyli. Naposledy snad v roce 2011. Pamatuješ, to jsme byli bez Dominika. 2009 jsme byli s nima, to jsme měli Ford Scorpio, jak se nám rozbil po cestě. A pak 2011 jsem koupil ten Mercedes a to jsme tam byli naposledy. U moře jsme byli zase v Nessebaru, v stejným hotelu, blízko pláže... Nebylo ani tak drahý... Terasa, televize, sprcha, záchod, co chceš víc. Jsme tam ani nebyli, že jo. Jsme ráno šli na pláž, pak odpoledne na jídlo, večer do města... Bylo tam hezky no. No protože teďkon máme jiný práce, že jo. Nemůžeme si brát na měsíc dovolený a na týden se nám tam nevyplatí. Kdybysme letěli, že jo, ale to je moc drahý, tak když jedeme autem, tak to jedeme, já nevím, 26, 24 hodin, záleží. Předtím byli hranice, že jo tak to šlo pomalu. Teď to jede rychlejší že jo, já nevím. Co jsme měli ušetřený jsme na tu dovolenou v Bulharsku utratili, na ten měsíc to bylo. Přesvědčovala nás baba Dana, abysme se vrátili, že mi najde práci v tý věznici tam. Že bych byl jak bratr tam, bachař jako že bych byl, no. Ale já jsem jako nechtěl. Tam vždycky byli ti s vyšší ostrahou, protože je to ostrov a tam je řeka, velký proud tam je. Tak to už je všechno, si pamatuješ už zbytek.

1.4 Stela

Do Český republiky jsem se přistěhovala za práci v roce 2001 z bulharskýho lázeňského města Hisarya. V tý době už tam práce nebyla tolik, to i do dneska není moc práce. A když seženeš něco, tak to není hm.. no nestačí ti to na živobytí. O syna se starala maminka a my s manžela jsem posílali peníze na živobytí. Předtím jsem nikdy neuvažovala pracovat v cizině. Za prvé, za komunisty jsme nemohli do zahraničí a za druhý, neuměla jsem cizí jazyk. Učila jsem se francouzštinu ve škole. Začátek byl těžký pro mě, jak sehnat práci tak i v jazykový bariéře. V tom mi pomohla první majitelka, která se provdala za Srba. Z Bulharska taky jsem si přinesla bulharsko-český slovník, který mi taky moc pomohl. Dívala jsem se na televizi, hlavně ty český pořady, kde se mluví pomalu a srozumitelně. Taky jsou tam obrázky. Četla jsem časopisy, noviny, prostě všechno možný jsem používala, abych zmenšila tu jazykovou

bariéru. Časem jsme se seznámili s bulharskými rodiny, který nám moc pomohly, jak finančně tak s hledáním práce. Trávili jsme spolu volný čas. Na začátku aby sis našel práci, to bylo těžký, protože 2001 rok ještě Bulharsko nebylo v EU, takže to jsme potřebovali povolení práce. To si musel počkat měsíc třeba, ten zaměstnavatel musel počkat měsíc v úřadu práce, aby byli zájemci o to pracovní místo a pak tě vzal pracovat. Potom jsem si udělala živnostenský list, který byl více vyhovující, protože si mohl sám hledat práce a jako sám začít pracovat. Tam si taky musel běhat sem tam po úřadech, finanční, obchodní rejstřík. 2006 rok když jsme ještě nebyli v EU, našla jsem si práce u jedný arabský pekárny, aby sem mohla jako tam pracovat, protože ten majitel prostě nechtěl, abych byla na živnostenský list, ale abych byla zaměstnanec. Takže jsem to musela zrušit ten živnostenský list.

A pak 2007 rok už jsme byli v EU, já jsem dostala alergii k mouku, tak jsem musela buď odjet z ty práce, takže mi poradila doktorka, že by bylo lepší, kdybych si našla jinou práce. Takže 2007 už to bylo lehký, protože už jsme mohli pracovat všude bez to povolení práce, takže jen požádáš, vyplníš ten dotazník, že jo, pak potom ten pohovor a buď si tě vezmou nebo ne. Tak jsem začala v Ahold 2007 rok v březnu, jsem tam začala pracovat. Jako skladový dělník. Zatím, jsem tam jít přes 10 let, takže jsem měla možnost i profesního růstu. Na začátku jsem začala jako skladový dělník, pak jsem byla na pozici školitel, kvůli ty jazykový bariéře. Že jo 2007 rok začali přijíždět hodně Bulhaři, protože jsme nepotřebovali povolení práce. pak tam byla pracovní agentura, která nabírala i z Bulharsko. Tam měli tři officy, teď už ne, myslím že teď jeden. Já jsem ty skupiny přivítala, pomohla s jazykem, zaškolila do provozu a ten první rok jsem školila 100 a z těch 100 zůstali 66. A tak časem jsem měla možnost požádat o, když bylo výběrový řízení, tak jsem požádala, aby jsem se dostala na vyšší pozici. To se mi taky podařilo za ty roky. Byla jsem oceněna, dali mi možnost, aby jsem taky šla výš. takže teď tam dělám jako kvalitář. a jsem spokojená s práce. Protože samozřejmě i plat je vyšší, že jo. Pak... Máš více možnosti, neděláš jenom jednu práci, prostě jako třeba chvílku školíš, chvílku jsi na kvalitě, prostě... taková změna na tom stejným pracoviště.

Nám se tu v Čechách líbí, jsme tu spokojeni. Za tu dobu jsme vyměnili 3 pronájmy a teď v tom posledním jsme už přes 10 let. Za ty roky jsme si mysleli, že se v Bulharsku situace zlepšit, že se můžeme vždycky vrátit. Ale teď tam taková změna není. My když jdeme na dovolenou, tak je to lepší, ale prostě se necítím jako doma. Tam jsme jako cizinci, tam jako všude všechno se mění, nový baráky, prostě... Už ty lidi taky se změnili povahou, jsou víc

závistiví, nejsou tak komunikativní jako dříve... Prostě jako všude všechno se mění. A tam kde bydlíme už žádná mládež, všechny ty mladý všude už jezdějí třeba do Německa... Teď je to Německo aktuální, i Anglie. Já už teď v Česku mám trvalý, ale dříve jsem měla přechodný pobyt, takže každý rok jsme museli do cizinecky policie, aby nám prodloužili na rok. Že jo, tam jsme potřebovali spousta papíry. V roce 2008 jsem požádala o trvalý pobyt, takže teď už je to v pohodě.

1.5 David

No, když jsem přišel, tak to bylo tak nějak... Ne, začneme s tím rozhodováním a takhle. Takže vlastně... Po vojně tak jsem začal bydlet ve Varně. Varna je docela velký město, dvě stě tisíc obyvatel, sice nevím zda nelžu, radši to tam zkontroluj, jestli to tam budeš psát... A samozřejmě to už bylo po pádu socialismu a začalo už ze západu přicházet všechno možný. V tom smyslu, různé informace, jak se mají na západě, jak tam prostě je to super a tak dál a tak dál. A začalo hodně Bulharů, začali utíkat do zahraničí. Takže jako s u partu co jsme byli jako děti, co jsme byli za mlada, tak tam skoro nikdo nezůstal. On někdo šel v Itálii, druhý šel do Španělska, v Řecko tam hodně chodili. No a já jsem si říkal, že taky asi musím někam zajít. Ono tě to hodně ovlivňuje jak tam přichází občas lidi kteří žijou v zahraničí a oni mají peníze a nové věci a tak sem si vytvářel takový ten ideál, že prostě peníze tam se vydělaj, půjdeš tam jako a bude to dobrý, práce tam je, narozdíl od Bulharska, který nejenom že je za směšný plat, ale ani ta práce tam prostě není. Takže jsem si říkal, kam pojedu ale. Tak jsem se rozhodl, že pojedu do Česka, protože moje máma je Češka, měl jsem tam ségru a babičku v té době, nějaký ty tety, tak jsem si říkal, pojedu do Česka. Za prvé, je to jakoby hodně blízko Bulharska, z takovýho hlediska že máme podobnou kuchyň, kulturu, zvyky, mentalitu, takže prostě tam se nebudu muset přizpůsobovat, než kdyby to bylo něco úplně odlišnýho. Samozřejmě třeba bych nikdy nešel jakoby, i kdyby dávali já nevím jaký platy, do nějakých arabských zemí, protože tam je naprosto odlišná kultura. Takže jsem přišel do Český republiky. Vůbec jsem netušil, kolik jakoby všechny peripetie budu muset projít tady, abych tady vůbec mohl bejt. Já jsem žil v domněnce, že prostě když moje máma je Češka, táta Bulhar, takže v rámci sloučení rodiny, nebo prostě je to logický, že mi bude umožněno tady bejt, no toto bylo moje očekávání, který vlastně vůbec takhle nebylo. V té době se muselo jezdit do Německa pro razítka, aby si tady mohl bejt maximálně tři měsíců, pak si musel cestovat někde do zahraničí. Tak v té době jsem si vyřizoval i živnostenský list, po úřadě po mně chtěli takový věci, který bylo, dá se říct, téměř nemožný splnit. Třeba uvádím příklad, po všechny ty papíry a všechny ty dokumenty, který musíš nasbírat, tak ještě jsem musel podat

žádost o obchodní vízum, který by bylo jako by na rok a na dva a o hodně víza se žádá tak, že defacto jakoby začínáš tady podnikat a v té době, aby si začal podnikat, tak si musel mít na účtě 124 tisíc korun a dal jsem obrovský věci, který by člověka ani nenapadlo, takový kritéria, aby jsem vůbec tady mohl být.

V té době jsem jako pracoval v ovoce zeleninu, protože jsem neuměl česky. Takže samozřejmě nebyla to úplně první práce, jako první práce byla v nějaký autopůjčovně, kde jsem jenom luxoval auta, tam jsem nemusel s nikým mluvit, defacto tam vždycky jenom přijel, ukázal auto, tak si vzal vysavač, z venku si to vyleštil, vevnitř uklidil, tak a tak... Takže to bylo první, ale jakoby spíš jako brigáda, takže to pak skončilo. A pak potom vlastně jsem začal v ovoce a zeleninu a to už bylo víc jako na stálo, protože tam jsem byl asi 4 roky. No a tam vlastně jsem měl cíl naučit se mluvit česky. To jsem si tam postavil za cíl, i když jako to bylo strašně složitý, protože tam všichni spolupracovníky byli buď Bulhaři nebo Ukrajinci nebo Slováci. Češi byli jenom ti mistři, který tam byli a nebo takový ty z vedení ze shora, jak dělají ty objednávky, ale jako pracující na plac, co jsme dělali ty různé obchody. Carrefour Smíchov v té době a tak dál, tak to jsme byli, jako by jo, jestli mezi náma byli dva Češi, tak to ještě byli z nějaký hranice, protože jo... Normální Čech tam nebyl, dá se říct, vyjímky. Takže to bylo hodně těžký naučit se tu češtinu, ale já jsem se dostal pak jakoby do kanceláře, kde jsem už jakoby se učil dobře česky a už jsem začal dělat kancelářkou práci. De facto jsem odesílal noční nákladky, kontrolování zboží, papíry a takovýhle ty věci. No a začal jsem jakoby pak tak vyjasňovat, že ten život nebude tak jednoduchý, jak jsem si představoval před odchodu, že jako tady v té cizině se ty peníze nevydělávají způsobem, že jo, tady si přijdeš, na stromě si natrháš něco a máš peníze prostě, nebo nějaký červený kobereček a tady čekají na tebe, aby si tady mohl být. Takže to bylo docela strašně těžký se tady uchytout, ale slíbil jsem si, že se nevrátím, protože jsem se styděl za to vrátit se jen tak, jako... Takže to jinak, jinak, kdybych si dal ruku na srdce, spoustakrát se stávalo, že jako jsem si řekl a dost, stokrát lepší by bylo, kdybych se vrátil v Bulharsku. Měl bych kde bydlet, mám rodiče, který se o mě postarají, něco dostanu od sociálky, když je to jako nějaký minimum nebo si náhodou najdu nějakou práci nebo tam si vymyslím nějaký podnikání nebo něco. Protože je jednodušší něco říkat, kdyby jsem tam byl, tak bych tam chcípнул bez práce a bez to... Ale to člověk takhle nemůže vědět, protože on tam není. Jo, kdyby jsem tam byl, tak třeba co víme jako jo, tam bych dosáhl ještě větší úspěch, než jsem dosáhl tady v České republice. Takže ono je to těžký říkat něco je lepší, když neznáme, co by bylo kdyby bylo jinak. Takže to nemáme s čím porovnávat, jenom si to můžeme domýšlet.

Mám takový pocit že čím delší dobu je člověk v zahraničí, tím více si uvědomuje, že on patří vlastně někde jinde, nepatří tam, kde teď je, protože i když se tady asimiluje ten člověk, jeho dětství, jeho vzpomínky, tak to všechno je někde jinde. Tak... Za druhý jako nedá se říct jako že jsme tím, že jsme přišli do zahraničí udělali lépe. Nedá se to tak říct. Takhle utekli hodně lidí, kteří v Bulharsku chybějí a mohli to Bulharsko pozvednout a to samé jako teďkon se stává ta migrantská invaze nebo spíš muslimská invaze evropskýho kontinentu a vlastně nemůžu pochopit ty sluníčka, nebo ty prostě lidi, který si myslují, že je to správný, když oni opouštějí svoji zemi, nechávají tam svoje matky, svoje dcery, svoje jakoby... jo a oni jakoby jdou sem, jo. No, já to moc nechápu. Tak tady vidím pouze jediný možný důvod, že si přijdou sem prostě pro nějaký peníze, který tady, jsme se vlastně dožili do okamžiku, kde naše peníze, který my odvádíme do systému jsou rozdávány lidem z jinýho kontinentu, jenom protože sem přijdou. Jo, já jsem kdysi když jsem přišel, tak nikdo mi nedal nic, ani teďka mi nikdo nic nedal. V životě mi český stát... Asi mě podporoval, nevím, tři až pět měsíců, když jsem byl bez práce, mi dával, já nevím, jestli to bylo šest tisíc... To bylo všechno. A nepovažuji toto, že stát mi něco dal, protože jsem mu na daně a na sociální mu odvedl jakoby milionkrát víc. Takže, o tom žádná. A nechápu jako že najednou prostě tady ty lidi jsou tak prostě upřednostňováni a já jsem byl tak... diskriminovaněj. Protože proč jako pro mě neplatily stejný pravidla, proč já nemůžu přijít do Německa a dostávat sociální dávky a učili by mě němčinu a já nevím co všechno možný a nějaká organizace by se mě snažila asimilovat. Já toto jsem tady nezažil a myslím si, že nikdo tady normální člověk nezažije, že je to jenom pro ty vyvolený čili ty muslimský migranty, který jsou teď strašně v módě.

Tak a vzhledem k tomu, že začíná ta migrantská invaze, o který jsem se bavil, tak už se dostávám do třetí fáze tý migrace, toho jak jsem sem přišel, jaká je budoucnost a jaká je současnost. Takže člověk pak si uvědomuje, že ten stát, který... Já jsem sem přišel do toho státu, aby sem něco dal, abych pracoval, abych tady odváděl daně, který jako by posloužily do toho systému,, aby se zlepšoval a tak dál. A v ten okamžik člověk vidí, jak ty peníze jsou vynakládány úplně neracionálně a úplně nejhygieničtější způsobem, protože jako oni jsou schopni pro nemocný dítě sbírat víčka a na druhou stranu postavit lavičku za 850 tisíc, který má přidanou hodnotu, že se na ní může i sedět. No toto snad není ani možný, to se nedělo ani za komunisty, ani za socialisty, ani já nevím za koho. Toto už je taková bejkárna, prasárna, že... Takhle. My jsme ve středu Evropy, Česká republika, takže nás zastihne ta stejný osud zastihne ale v druhý vlně, když už bude Německo a takový ty lepší státy začnou jakoby de facto... Je to v plánu, aby se vyrovnaly sociální dávky pro migranty ve všech zemí Evropský

Unie. Ale jako ten migrant si může spočítat, že v České republice, by měl ještě líp než v Německu, protože je to tady ještě levnější než v Německu, takže on by dostával v Česku tak jakoby stejnou částku euro jako v Německu, tak proč by nebyl v Česku nebo nakonec třeba i v Bulharsku, no co krásný to tam je, moře tam je, tak proč by tam nebyly. To je plán Evropský Unii, do toho nás chtějí dotáhnout dokonce. To se stane skoro za chvíli... no za chvíli, po nějaký době, dřív jako musí aktivovat ten nový zákon, kdy každý migrant si může z Německa zavolat jakoby svoje rodinu. To znamená, když máme 3 miliony migranty v Německu no tak se dostaneme na částku, no každý má 10 členů rodiny, někdo má i víc dokonce jo, protože někdy i manželky mají 4 nebo 5 a každá manželka má rodiče a každý to jeho dítě má babička a děda a mají bratrance a to.. No takže masakr. Tak si 3 vynásobíme 10 a máme 30 milionů a najednou jsou v převaze. A to znamená, že se začnou přijímat zákony který jsou vyhovující muslimy, muslimskou většinou, protože třeba ve Francii to už za chvíli taky bude většina. V Anglii to samý a tak dál..

Každopádně jakoby, do budoucna, tak jak jsem z Bulharska přišel do Česka, tak je teď v plánu jako z Česka do Bulharska, protože Bulharsko pak bude ta třetí vlna. Jo, takže... Ale pořád si říkám, no ještě je nějaká... No naděje ne, ta už asi není, ale pořád ještě tady zůstávám, protože to nezačalo hořet, ale ono pak stačí jiskra, ono stačí když začne hořet v Německu a pak se to rychle rozhoří, tady je teď sucho, takže chytne to všude. Stačí jenom tady ty... složky, který teď přivedli z Africe, aby je ozbrojili a na to je expert Amerika pod různých neziskových organizace a pak spustit jenom jiskru a občanskou válku s obrovský následky je na světě. Podívejme se na Francii, už 2 roky tam máme mimořádnou stav čili jako to je něco neskutečného, nevýdaného v Evropě. A my jdeme po vzoru tadytěch států, takže já popravdě právě proto, tak teďka jsem rád, že pan Zeman vyhrál volby a můžu tady ještě 5 let bejt, dá se říct, si myslím, že pan Zeman je tady to nepřipustí, i když jako nemá až takový pravomoce, ale díky tomu, že ovlivňuje veřejný mínění a pokládá různé otázky nebo dělá různé věci, aby novináři o tom mluvili, tak i to je obrovský plus a snad to ještě nějakou dobu vydrží. Když to začne hořet i tady, tak mám plány už znova emigrovat, ale už zpátky do Bulharska. Až tam, protože věřím v to, že ten plán se naplní, že opravdu tak se stane a že za jednu generaci bude Evropa už muslimská, i když oficiálně pořád bude jakoby Evropa, ale prostě tam budou uznávány jo, muslimský pravidla a tak dál. Takže to je jakoby takový proces na dlouho, a proto hodně lidí si nejsou schopni toho všimnout a oni si toho všimnout, až ten celej vše zmizí.

Oni ty lidi nejsou stavěni tak, přemýšlející tak, poslouchat jiný názory, fakta, jiný zdroje a udělat si sami úsudek. Většinou lidi čekají na hotovo a vyberou si prostě jedny média, která se tak nějak ztotožňuje s jejich myšlení a samozřejmě to už jdete na tu lajnu, ale to je ten rozdíl v tom jak jiný člověk to dokáže tak jednoduše vypátrat. Tady ty sluníčka nečtou jiný servery, pouze koukají na ten oficiální proud, jak se říká, parlamentární listy, a jiný servery nazvou jako fuckingnews a nic tam číst nebudou. No a tak potom nemůžeš mít ten obzor, nemůžeš, protože ty nečeš. Čteš pouze to, co si vybíráš. Já čtu všechno, koukám na všechno. Koukám na ČT24, a to dokonce celý den, jo, já si přečtu seznam zprávy, já se kouknu na DVTV, kde moc dobře vím že to jsou neziskový organizace, že Daniela Drtinová tam je v členský radě, jo, to vím moc dobře. Víím, že ten rozhovor bude podnětej a jenom s cílem zesměšnit toho, kdo je před ním, jestli je z toho opačného tábora, jestli je to někdo jako Drahoš, tak celou dobu stokrát řekla „pan profesor, pan profesor“, ale když mluví o Zeman, tak pouze říká „Zeman“. Pardon, ale pan Zeman je inženýr, minimálně. Navíc, prezident je titul taky a musíme se obracet k těma lidmatitulama, takže správně by to bylo „pan prezident“ a nebo „pan inženýr“, jo, ale na Zemana házejí, jo "Zeman, Zeman", ale jo pak „pan profesor“. Tak to je pak jasný, komu fandějí a pak potom pokud si přečtete jak funguje vůbec manipulativní rozhovor nebo jak se dělá reportáž, aby ten jeden jakoby vyhrál a druhý prohrál, tak se pokládají uzavřené a otevřené otázky jednou takový, jednou makový, navíc ještě bylo vidět jak paní moderátorka normálně měla jasnovidecký schopnosti a normálně pokračovala větu, kterou pan Drahoš začal. Můžu citovat jestli chceš, tak to byla věta o de facto: „Dneska jsem přečetl v médiích, že...ehm“ a pak se zasekl a moderátorka pokračovala: „... že už i Německo ustupuje“ a pan Drahoš pokračuje: „... že už i Německo ustupuje od ...“ No, jak paní moderátorka mohla vědět, souhlasím, že ti kteří tam byli, byli seznámeni s jaký otázky jim budou pokládány, ale já jsem úplně zaražený, že paní redaktorka věděla, i jaký odpovědi dostane, protože normálně pomohla panu Drahošovi ať se vymáčkne, jo... Takže ta manipulace v českých medií, tak ta už probíhá dlouhou dobu a de facto teď jsem se lekl, že vlastně půl na půl to je, ale jsem si myslel, že je to úplně jinak. Jsem si myslel pouze jako 10-15 % jsou takový, co nedokážou rozlišit realitu a najednou jsem zjistil, že Drahoš má tolik příznivců, ale pak když jsem se zamyslel, tak jsem došel k tomu, že to nejsou příznivci Drahoše, ale to jsou odpůrci Zemana, protože i kdyby místo Drahoše byl Mickey Mouse tak jako by to dopadlo možná i opačně a vyhrál by Mickey Mouse.

Prostě jako tak no... To je jedno. O tom už se nebudu bavit. Pravděpodobně na konci skončíme v Bulharsku a vrátíme se ke kořenům. Což samozřejmě si myslím, že Bulharsko

taky padne, ale to jako bude na konci snad, doufám. To pak nevim kam se bude odcházet, jestli do Ruska, kde to zůstane ještě takový neutrální nebo se bude respektovat tam takový ty "naše práva bělochů, evropanů", protože ta naše Evropa se musí zobrazovat jako největší zrůda, jo já nevim jako obtěžovatel žen, že může za všechno. Teď nám chtějí vnutit, že my za to můžeme, že v Africe žijou tak, jak žijou a tak to není kvůli jejich neschopnosti, je to kvůli nám. Pokud to je kvůli někomu, tak je to kvůli Amerika, která vtrhla a zničila všechno, všechny ty státy jako je Sýrie, Libye a tak dál... Irák... Takže jako, proč my máme nést následky a pokud třeba, dobře, uvádím příklad, že Německo tak zblblo a otevře náruč a řekne: „pojd'te k nám", tak jako nemůže to vnucovat ostatním přece. To je jako když já tady v Česko si pozvu 150 lidí z Bulharsku na návštěvě a pak zavolám sousedům, že si je mají k sobě nastěhovat, že jako musí být solidární, že jako oni jsou tady, tak co máme dělat. Tak to snad nemyslí nikdo vážně toto... A ještě s náma musejí dělat xenofoby, rasisty a nevim co všechno. My máme málo problémy, abysme tady řešili nějaký Afgánce nebo Afričany, to jich máme málo na Václavské náměstí, kde jak o tam prodávají drogy a tak dál a všichni dělají, že nic nevidí a zvou tě do toho bordelu. Takže to ti takhle snad bude stačit, uvidíš, když se budeš chtít na něco zeptat ještě, tak dej vědět.

2 POLOSTRUKTUROVANÉ ROZHOVORY

2.1 Boris

Já: Kdy ses narodil? Pověz něco o svém dětství.

Boris: Narodil jsem v roce 1969. Mám jednoho staršího brácha a žili jsme spolu s mámou a tátou. Vesnice ve který jsme žili, brácha tam je do teď, je to hodně na severu takže moře nemáme. Všechno sme si pěstovali sami, i zvířata vlastní jsme měli.

Já: Tvoji rodiče jsou Bulhaři?

Boris: Ano.

Já: Jezdili jste na dovolené? Popřípadě jezdili jste i do zahraničí nebo ne?

Boris: Ano občas jsme jezdili. Někdy nás vzali s bráchou rodiče, ale ti hodně pracovali, tak pak jsem jezdil s kamarády, když jsem byl větší. Ti byli většinou od nás z vesnice nebo ze školy kam sem chodil, to sme měli celou partu. A na škole jsem se vlastně seznámil se Žofií.

2.2 Stela

Já: První otázka se týká tvého syna. Kdy se narodil a kolik mu bylo, když si odešla?

Stela: No tak.. Kolik, to musíme spočítat. On se narodil 17.12. 1985 a já jsem byla tady 13. 1. 2001. Takže mu bylo... tak mu bylo nějak 15, 16 let.

Já: Považovala si to přestěhování za něco nutného, aby si zajistila rodinu, když si věděla, že musíš nechat v Bulharsku syna?

Stela: No, samozřejmě. Protože pak já jsem zůstala bez práce. Aby manžel posílal peníze pro mě a pro syna, to už je něco že jo, to je hodně. Já jsem zůstala bez práce a už jsem musela na pracák. Práce možná byla, ale musela bych nejdřív na pracák a musela bych něco hledat, ale když mě propustili, tak jsme se rozhodli, že přijedu sem, abysme byli spolu jako rodina, že jo a abysme mohli posílat jako peníze pro syna aby se vyučil, protože musel tu střední školu dokončit. Už byl tam od sedmá třída, protože on byl.. hmm... Instalační technik a opravovat lednice, třeba klimatizace a takový ty věci.

Já: Prostě aby mohl odstudovat, tak si taky odjela.

Stela: Aby mohl, ano proto. Hodně jeho spolužáky skončili, přerušili, protože rodiče neměli peníze na cestu, ještě musíš mít peníze na snídani, jízdenky a takový ty věci. Ještě jsme kupovali učebnice, sešity, už jsme kupovali jako všichni rodiče samozřejmě a další takový ty učební pomůcky co bylo potřeba.

Já: Tvůj manžel už byl v Česku nebo jsme jeli dohromady do Česka?

Stela: Nene, on byl tady. Tři roky předtím.

Já: Takže ta situace v Bulharsku už předtím byla horší, a proto se rozhodl jet pryč?

Stela: Ano ano, byla horší. Ale já chvíli jsem pracovala ještě, než ti moje kolegyně zjistily, že manžel je v cizině. Když to zjistily, že mám manžela v cizině, tak prostě museli mě propustit, protože tam byly chráněny ty ženské, který byly samotný matky, rozvedený... Prostě takový ty co se musely samy žít a třeba k tomu i děti. Tím pádem já pracuju, manžel je v cizině, on jako víš, trhá ty peníze ze stromu v cizině. Chodíš ty peníze a trháš... To ze srandy, že jo. Prostě on byl v cizině, vydělával si a já taky a máme jedno dítě a máme malou rodinu, tak mě museli propustit. Tam zůstaly dvě kolegyně. Ta jedna byla operovaná, nebyla vdaná, takže byla sama a ta druhá byla rozvedená s dvě děti. Tak ty dvě nechaly, jednu z nás tři museli propustit, tak to jsem byla já. Protože že jo není spravedlivý, abych já byla v práci, manžel v cizině a jedno dítě... Takže my jsme byli pro ně pracháči.

Já: Když si přišla sem, jak jste to dělali s penězi. Jakou částku jste posílali zpátky, část platu, polovinu...?

Stela: No většinou jednu polovinu. Manželova výplata zůstala a tu mojí polovinu jsme posílali třeba. Někdy víc, někdy míň. Podle toho kolik potřebovali. My jsme je kontaktovali telefonem a pak jsme to posílali poštou.

Já: A kdy se situace zlepšila, že už jste nemuseli posílat?

Stela: Tak syn když začal pracovat, tak už jsme nemuseli tolik, jenom když já nevim, si museli něco koupit... Málokdy. My jsme ty peníze třeba přes hranice nosili a dali jim to. Jako větší částku že jo... Prostě do té doby než jsme zase přijeli. Málokdy už potřebovali, protože syn už pracoval že jo, ale někdy už mu nestačilo, ale už jsme neposílali tolik peněz. A pak už odjel do Německa, to už jsme mu nedávali vlastně nic.

Já: On tedy pracoval v Bulharsku nějakou dobu a pak odjel pryč?

Stela: No tak on pracoval tam, po škole dva roky třeba hledal práci, tak jsme ho zase živili a potom když už si našel skladníka, tak tam pracoval přes 10 let nebo kolik... A rozhodl se odjet do Německa, když jeho kamarádi se vraceli do Bulharska. Ten jeden mu furt říkal, ať se k němu do Německa přidá. Několik roků už, no já nevím a pak najednou se rozhodl. On čekal, abysme se vrátili, aby maminka nebyla sama že jo, ale ta doba už byla hodně dlouhá, kolik to je, nějak 16 let co jsme tady, třeba i víc.. 17 let. Takže se rozhodl ještě jako mladý, aby odjel nějakým způsobem tam a zabydlel se tam.

Já: Podle čeho jste si vybírali podnájem, tolik jste jich ani nevystřídali za tu dobu. A čím vám vyhovuje ten poslední byt, že jste tam vydrželi takovou dobu až vlastně do teď?

Stela: My jsme se museli odstěhovat jako potřetí, protože se rušil nejdříve kulturák, tak jsme byli v Kulturáku v ubytovnu, oni to zrušili, aby tam udělali byty že jo, to jsme se museli odstěhovat. Pak ten druhý pronájem to byl u Vojtěcha, tak tam je moc daleko, ale stejně majitelka umřela, tak to jsme museli tak se odstěhovat, protože ta její dcera chtěla ten barák prodat. A tady už naše majitele moc nespěchají, mají malí děti... Ale samozřejmě kdyby potřebovali, tak se musíme odstěhovat, ale asi oni jsou spokojení, my taky... No to není lehký, aby si našel něco, nějaký jiný byt, pak musíš všechno odstěhovat, pak musíš zas do cizinecký, aby ses tam nahlásil a všude. Všechny ty úřady, tu banku a tak musíš nahlásit novou adresu. My už teď máme trvalý pobyt, třeba někdo nebude souhlasit, aby ti dal trvalý pobyt. Neptali jsme se, ale když jsme hledali byt, tak jsme se ptali a někdo s tím nesouhlasit, aby nám dal trvalý pobyt. Jako ten papír vyplnit a podepsat se. Takže jsme vyhledávali byt, kde by nám to dovolili.

Já: Takhle celkově řekla by si, že si spokojená se svým rozhodnutím? Odstěhovat se, žít tady?

Stela: Jo spokojená... Spokojená, tady se mi líbí. Nám se tu líbí. Pak... nevíme. Moc se nám nechce vracet, ani synovi do Bulharska. Prostě tam nemáš... Tam je ticho. Na ulici člověka nepotkáš i přes den. Ty velký města jakžtakž ale jich je málo, počítej na rukou... Třeba Plovdiv a tak.. A všichni lidi tam ale nemůžou bydlet že jo. Tam je nějaký život, nějaká práce, i když ty lidi nejsou spokojení s výplatou, že jo, když dostanou 500-600-700 leva krát 13...Nevím kolik je teď lev korun. Si představ kolik berou. A ty ceny když porovnáš tak jsou Evropský. Některý věci jsou levnější, ale ty potraviny prostě...

Já: Kdo ti tu pomáhal z Bulharů? Bylo vás tu víc a vytvořili si nějakou komunitu? Byla to spíš jednorázová pomoc nebo jste se bavili delší dobu, třeba do teď?

Stela: No tak ta rodina je ta vaše. Máma a táta, pak manžel tady poznává pár Bulharů. Tady v kulturáku bydlel taky jeden Bulhar. Nevím, asi 2 roky po mě nebo víc, tak tady byla... tady je, ještě do dneska, dcera, syn, oni už mají i ty děti, rodinu.... Oni si koupili nějaký baráky tady, vedle Neratovice v nějaký vesnice myslím, ale jak se to jmenuje, to si nepamatuju. No, takže tyhle ty jsme měli... No pak moc rodiny nejsou. Máme bratrance v Praze, ale moc se nepotkáváme s ní. Ale nejvíc vy, ta vaše rodina.

Já: Z jakého důvodu jste si vybrali Českou republiku? Třeba že jste tady měli ty bratrance nebo někdo vám dal nějaký tip?

Stela: Protože manžel... Jeden, ne vlastně dva sousedi tady pracovali. Oni se vrátili jako na Vánoce v Bulharsku, já nevím 98, 99 rok, něco takovýho. A tak manžel se nima potkal, manžel furt chtěl někde v cizině, samozřejmě. A se zeptal, jestli mu nemůžou pomoc, aby tady přišel a pracoval. Oni řekli ano a vrátili se všichni tři.

Já: Kdy a kde ses narodila?

Stela: Narodila jsem se v 1966 ve vesnice Kaloyanovo. Tam jsem se narodila. Tam byla taková porodnice, za komunisty byly větší a víc, v každý vesnici.

Já: Chodila jsi tam i do školy?

Stela: Tam jsem se učila, tam jsem i bydlela. Do osmá třídy jsem chodila a pak jsem šla do Plovdiva na švadlenu jsem se učila. Ale bydlela jsem pořád v Kaloyanovo. Chtěla jsem potom studovat učitelku, ale poslední rok jsem se rozhodla že to není pro mě. Ti kluci zlobili učitelky že jo, tak jsem si říkala že to nechci. Skončila jsem švadlenu, pak když jsem se rozhodla že nebudu učitelku, chtěla jsem pokračovat, ale mě nepřijali ten první rok a musela jsem pracovat osm měsíce, abych mohla podruhé to zkusit. Ale pak jsem se já vdala a měla dítě, když už jsem se učila pro zdravotní laborant. Institut polovysokoškolský, to tady nemáte. Až jsem skončila ten zdravotní laborant tak v Hisare byla práce. A táta měl možnost, tak koupil tam byt, abych nedojížděla do práce, protože ráno začínáš v sedm. Asi 10 let jsem pracovala jako zdravotní laborant a manžel.. No nastala už ta demokracie 89 a manžela potom propustili z práce a on odjel do ČR jak jsem již vyprávěla.

2.3 David

Já: V jakém roce jsi šel na vojnu a kdy jsi se přestěhoval do ČR?

David: Na vojně jsem byl v roce 1999 až 2000. Pak v roce 2001 jsem přišel do Česka.

Já: Pomáhal ti v ČR někdo z rodiny?

David: Ségra mi pomohla s bydlením na začátku. Nechala mě u sebe, než jsem si něco jiného našel. Jsem se pak staral sám o sebe. Stalo se i, že jsem byl vyhozen z bytu, a tak jsem musel žít zase u ségry na nějakou dobu, ovšem to se jejímu manželovi moc nelíbilo, tak jsem šel pak u tety Vera a ta mi i půjčila peníze, abych si vzal něco k bydlení. To je tak všechno co mi tady pomohli.

Já: Mohl si požádat o české občanství?

David: Ano, mohl jsem požádat o české občanství na základně sloučení rodiny, de facto by mi dala mamka občanství, ale kdysi to bylo těžší získat, když Bulharsko nebylo v EU, musel bych řešit hodně dokumentů... Pak šlo Bulharsko do EU a zrušilo se to a už si o občanství můžu požádat bez velkých problémů, ale už ho nepotřebuji v podstatě a ani nechci.

Já: Čím se živíš dnes?

David: Mám v Praze vlastní obchod s přírodní kosmetikou, kterou taky sám vyrábím. Vždycky sem chtěl mít něco svého. Vlastně s tím obchodem mi pomohl ho postavit ségry manžel, to je pravda, ale jinak se o vše starám sám. Dizajn, výroba, objednávky, sháním nový zboží, dělám eshop, prodávám tam... No furt vymejším něco nového

Já: V jakém roce jsi se narodil?

David: Narodil jsem se 1979.

Já: Povyprávíš mi něco o své rodině?

David: No, mám dve segry, obě jsou starší. Žofie teď bydlí v Česku a druhá segra je pořád v Bulharsku, ale za ní jezdím do Bulharska. Většinou aspoň jednou za rok poslední dobou se tak stává. Mamka moje je Češka a táta Bulhar, seznámili se v Česku a pak máma za nim odjela do Bulharska a tam bydlí spolu do teď, ale mamka rada cestuje takže je hodně i v Česku nebo Itálii.

Já: Jaké jsi měl dětství a jak vypadala tvá školní léta

David: Dětství jsem měl fajn, máma byla docela přísná, ale myslím si, že nás vychovávala dobře. Hodně se o nás starala babička, ta byla milá hodně no... Do školy sem chodil rád, ale

občas jsem to tam nevydržel a chodil i za školu... Chodil jsem na chemickou školu, mam i maturitu. No a pak jsem šel na tu vojnu, jak jsem ti už říkal.